

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 73
din 09.02.2022

Dosarul nr. 297/2021

Petiție nr.3041/20.04.2021

Petentă: USR Sector 6

Reclamat:– consilier local PSD

Obiect: posibilă discriminare săvârșită prin afirmații defăimătoare la adresa persoanelor încadrate în grad de handicap

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentei

1. Partidul Uniunea Salvați România - Filiala Sectorului 6, cu sediul în Strada Doctor Carol Davila 91, Sector 5, București

Numele și domiciliul reclamat

2.– consilier local PSD

II. Susținerile părților

Susținerile petentei

3. Petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare săvârșită în data de 05.04.2021, în cadrul ședinței ordinare a Consiliului Local al Sectorului 6, de către reclamat, prin jigniri aduse unei persoane încadrate în grad de handicap.

Afirmațiile reclamate:

"Aș dori să întreb și eu dacă este compatibilă propunerea grupului USJ în numele doamnei consilier G.M. dat fiind faptul că în declarația de avere depusă dc către doamna consilier în data de 04. 01.2020, avem următoarele venituri: indemnizație de consilier local, indemnizație DGASPC S6, la serviciul prestat, INDEMNIZAȚIE de HANDICAP și din partea DGASMB, stimulent de integrare. Aș dori să știu și eu, o persoană care ia stimulent de handicap are capacitatea de a evalua performanțele profesionale și individuale ale Secretarului General al Sectorului 6?,,

4. Domnul T. P., consilier local, prin însăși declarația sa politică, retorica prin caracterul său, consideră inoportună și chiar incompatibilă activitatea din cadrul Consiliul Local a unei persoane care încasează indemnizație dc handicap, un ales local, domnul consilier, alegând să desconsidere valori statuate de acte normative, ce vin să protejeze tocmai persoanele cu dizabilitati. Astfel, domnul T.P. se dovedește a avea profunde prejudecăți în legătură cu persoanele cu dizabilitati și, încearcă să determine organul deliberativ, Consiliul Local, să restrângă drepturi fundamentale, strict în baza existenței dizabilitatii și a certificatului doveditor.

5. Această abordare discriminatorie a domnului T.P., în raport cu persoanele cu dizabilități. nu are în niciun caz caracter de noutate, în mandatul anterior, 2016-2020 o sesizare cu un obiect

similar fiind transmisă CNCD de către doamna consilier G.M., dosarul în speță având numărul 494/2020.

Susținerile reclamatului

6. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 444272/07.06.2021, reclamatul arată că pe Ordinea de zi a ședinței din data de 05.04.2021 s-a aflat proiectul de hotărâre privind desemnarea a doi consilieri locali din cadrul Consiliului Local al Sectorului 6 al Municipiului București care să facă parte din comisia de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale Secretarului General al Sectorului 6 al Municipiului București. În urma discuțiilor au fost desemnați doi consilieri dintre care unul în persoana doamnei consilier G.M. care beneficiază de mai multe indemnizații printre care și o indemnizație pentru persoane cu handicap.

7. Întrebarea reclamatului în calitate de Consilier Local a fost pusă fără a avea o conotație peiorativă sau defăimătoare la adresa petentei. Doamna consilier nu era prezentă la ședința în cauză iar interesul legitim al reclamatului a fost reprezentat de numirea unui Consilier Local care să îndeplinească toate condițiile din punct de vedere legal. Astfel, întrebarea sa a fost pusă strict cu o conotație legală vrând să lămurească dacă doamna consilier G.M. are competențele necesare precum și discernământul necesar pentru a evalua Secretarul General. Formularea întrebării a fost strict pentru a fi aduse lămuriri cu privire la competențele doamnei consilier, precizând ulterior că a fost o simplă întrebare pe lângă care nu a avut nimic de adăugat în momentul în care au fost aduse explicațiile necesare.

8. Dacă o persoană primește o indemnizație de handicap și există întrebări pe marginea acestei indemnizații asta nu presupune automat că interlocutorul o discriminează într-un sens sau altul, pot exista situații care necesită precizări suplimentare. Presupunerile realizate ulterior de petentă și adversarii politici sunt strict instrumente politice.

IV. Cadrul legal aplicabil

9. Constituția României – art.16, art.30, art.41

O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Ordinul nr.144/2008 privind aprobarea procedurii de soluționare a petițiilor și sesizărilor

Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap – art 75

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene fundamentează libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă - art. 15, art. 21, art. 26

Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale

V. Motive de fapt și de drept

10. .Petenta arată că, în data de 05.04.2021, în cadrul ședinței ordinare a Consiliului Local al Sectorului 6, reclamatul a comis o faptă de discriminare prin jigniri aduse unei persoane încadrate în grad de handicap.

11. La art. 2 alin. 1 O.G. nr. 137/2000 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate,

a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

13. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al O.G. nr. 137/2000: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

14. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).

15. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

Aceste criterii reprezintă caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, 7 decembrie 1976, §56).

16. Art. 15 al O.G. nr. 137/2000 prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

17. Prin afirmațiile „**Aș dori să știu și eu, o persoană care ia stimulent de handicap are capacitatea de a evalua performanțele profesionale și individuale ale Secretarului General al Sectorului 6?**”, se poate induce faptul că o persoană încadrată în grad de handicap nu are capacitatea de a-și îndeplini atribuțiile de serviciu, ceea ce, în mod evident, nu corespunde realității și, mai mult, reprezintă un comportament care poate duce la crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare.

18. Articolul 75 din Legea nr. 448/2006 prevede:

(1) *Persoanele cu handicap au dreptul să li se creeze toate condițiile pentru a-și alege și exercita profesia, meseria sau ocupația, pentru a dobândi și menține un loc de muncă, precum și pentru a promova profesional.*

(2) *În realizarea drepturilor prevăzute la alin. (1), autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:*

a) să promoveze conceptul potrivit căruia persoana cu handicap încadrată în muncă reprezintă o valoare adăugată pentru societate și, în special, pentru comunitatea căreia aparține;

b) să promoveze un mediu de muncă deschis, inclusiv și accesibil persoanelor cu handicap.

În consecință, USR –Filiala Sector 6 a luat atitudine potrivit legii în momentul în care a sesizat că este adusă atingere drepturilor unei persoane defavorizate.

19. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.

20. Art. 26 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 prevede: „Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

21. Având în vedere cele menționate, Colegiul director va constata că se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare în conformitate cu dispozițiile art 2 alin.1 și art 15 din OG 137/2000 și ca aplica sancțiunea avertismentului față de reclamatul Traian Pană, având în vedere următoarele:

- discriminarea a vizat calitatea capacitatea unei persoane cu dizabilitate de a-și îndeplini obligațiile profesionale (în speță făcându-se referire la dna G.M, persoană încadrată în grad de handicap);
- dreptul atins este dreptul la muncă, consacrat de art. 41 alin.1 din Constituția României:

(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

- comportamentul a fost manifestat în public, cu ocazia ședinței Consiliului Local al Sectorului 6 al Municipiului București din data de 05.04.2021.

22. CNCD va recomanda reclamatului să evite pe viitor comportamentele care pot avea ca efect atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare.

23. În dosarul nr.494/2020, în care petentă a fost dna G.M iar parte reclamată T.P, obiectul fiind, de asemenea, lezarea demnității, soluția pronunțată prin hotărârea

nr.483/2021 a fost că nu sunt incidente prevederile O.G. 137/2000, deoarece în adresarea către petentă nu au fost utilizate expresii cu referire la calitatea acesteia de persoană cu dizabilitate.

Opinie separată privind sancțiunea aplicată, formulată de dl. Asztalos Csaba Ferenc, dl. Haller István, dna. Olteanu Cătălina – membrii în Colegiul director

1. Ordonanța nr. 137/2000, republicată, la art. 26 alin. 1, prevede sancționarea faptelor de discriminare cu amendă contravențională, fără să specifice posibilitatea aplicării sancțiunii de avertisment, ceea ce arată că legiuitorul a considerat că aceste fapte, prin gravitatea lor, trebuie sancționate ca atare.

2. Prin O.U.G. nr. 19/2013 amenziile contravenționale au devenit mai mari, în motivare arătându-se că a fost nevoie de modificarea de urgență a **O.G. nr. 137/2000** „având în vedere:

- depășirea datei-limită pentru transpunerea corectă și completă în legislația națională din România a Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, și a Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă;

- scrisoarea Comisiei Europene de punere în întârziere a autorităților române [nr. C (2012) 3996 final], emisă la 22 iunie 2012 în Cauza 2012/2099, pentru neîndeplinirea obligației de stat membru al Uniunii Europene de transpunere corectă și completă a Directivei 2000/43/CE;

- scrisoarea de răspuns nr. 3.092/LO din 22.08.2012, prin care România s-a angajat să soluționeze aspectele sesizate de Comisia Europeană »până la jumătatea anului 2013«;

- faptul că prin promulgarea la data de 21 martie 2013 a Legii nr. 61/2013 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, proces legislativ inițiat în anul 2010, a fost asigurată transpunerea corectă a Directivei 2000/43/CE doar în ceea ce privește sarcina probei;

- faptul că parcurgerea unui proces legislativ pentru transpunerea corectă a celorlalte aspecte semnalate de către Comisia Europeană ar însemna o perioadă mare de timp, ceea ce ar duce la depășirea termenului asumat de către autoritățile române în fața Comisiei Europene;

- faptul că orice întârziere a autorităților române în transpunerea Directivei 2000/43/CE poate conduce la posibilitatea elaborării din partea Comisiei Europene a avizului motivat ce poate declanșa faza contencioasă prin sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor de stat membru;

- riscul angajării răspunderii României pentru încălcarea obligațiilor de a transpune Directiva 2000/43/CE și Directiva 2000/78/CE, ce poate avea ca rezultate plata unei sume forfetare, precum și a unor penalități cu titlu cominatoriu.”

3. Ordonanța nr. 2/2001, actualizată, la art. 7 alin. 3 prevede că avertismentul poate fi aplicat și în cazul în care o astfel de sancțiune nu este expres prevăzută de lege (alin. 3), arătând că „avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă”.

4. Discriminarea prezentată de petent afectează un grup de persoane (cea a persoanelor cu dizabilitate), ceea ce, în conformitate cu art. 26 alin 1 al **O.G. nr.**

137/2000, trebuie sancționată mai sever. Chiar dacă petentul s-a referit la o anumită persoană, efectele afirmației vizează toate persoanele cu dizabilitate.

5. Persoanele cu dizabilitate reprezintă un grup extrem de vulnerabil în România. Pe de o parte, ei întâmpină o serie de probleme cauzate de nerespectarea prevederilor legale în domeniul accesibilizării (spre exemplu mașinile parcate pe trotuar blochează accesul persoanelor cu dizabilități locomotorii), pe de altă parte, sondajele de opinie realizate în România arată că persoanele cu dizabilitate nu sunt acceptate în societate.

6. Directivele Uniunii Europene în domeniu și jurisprudența Curții Europene de Justiție solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Neaplicarea unei amenzi contravenționale nu se poate considera a fi o sancțiune efectivă și descurajantă. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege.

7. Faptele au fost comise de o persoană cu funcții importante în România (consilier local), ceea ce accentuează gravitatea faptei.

8. În concluzie, considerăm că fapta de discriminare trebuia sancționată cu amendă contravențională în cuantum de 2.000 lei.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu șase voturi pentru și trei împotrivă,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare în conformitate cu dispozițiile art. 2 alin.1 și art.15 din OG 137/2000 și va aplica sancțiunea avertismentului față de reclamatul.
2. Se recomandă reclamatului să evite pe viitor comportamentele care pot avea ca efect atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare.
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 09.02.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, HORIA GRAMA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, CRISTINA JURA – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MARIA MOȚA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 11.02.2022

Redactată și motivată: M.M. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

